

Πόρισμα PEGA για Ελλάδα

-35α) Η Επιτροπή επισκέφθηκε την Ελλάδα τον Νοέμβριο του 2022 στο πλαίσιο κοινής αποστολής Ελλάδας/Κύπρου. Τα μέλη συναντήθηκαν με τον Υπουργό Επικρατείας Γιώργο Γεραπετρίτη και συζήτησαν υποθέσεις παρακολούθησης υψηλού προφίλ και το ευρύτερο πλαίσιο του πλουραλισμού των μέσων ενημέρωσης και του κράτους δικαίου στην Ελλάδα. Συναντήθηκαν επίσης με ερευνητές δημοσιογράφους, μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου και τον Πρόεδρο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ΑΔΑΕ, ΜΚΟ και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

-35 (β). Η επίσκεψη επισήμανε ότι πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τη διασφάλιση της διαφάνειας. Οι ισχυρισμοί για κατάχρηση της παρακολούθησης και χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού πρέπει να διερευνηθούν διεξοδικά και να επιβληθούν κυρώσεις όπου χρειάζεται. Θα πρέπει να εγκατασταθούν όλες οι απαραίτητες εγγυήσεις, οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να βελτιώσουν τη διαφάνεια και να εξασφαλίσουν την κατάλληλη δικαστική εποπτεία της χρήσης της παρακολούθησης. Η επίσκεψη επιβεβαίωσε επίσης ότι απαιτούνται σαφείς κανόνες για τον περιορισμό της χρήσης της εθνικής ασφάλειας ως λόγου επιτήρησης, τη διασφάλιση της κατάλληλης δικαστικής εποπτείας και τη διασφάλιση ενός υγιούς, πλουραλιστικού περιβάλλοντος για τα μέσα ενημέρωσης.

35. Κατά τη διάρκεια του 2022, η Ελλάδα συγκλονίστηκε από μια σειρά αναφορών σχετικά με τη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού, το οποίο είναι παράνομο σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία. Στις 26 Ιουλίου 2022, ο βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αρχηγός του κόμματος της ελληνικής αντιπολίτευσης ΠΑΣΟΚ Νίκος Ανδρουλάκης υπέβαλε καταγγελία στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου σχετικά με απόπειρες μόλυνσης του κινητού του τηλεφώνου με κατασκοπευτικό λογισμικό Predator. Η απόπειρα ανακαλύφθηκε κατά τη διάρκεια ελέγχου του τηλεφώνου του Ανδρουλάκη από την υπηρεσία πληροφορικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σύμφωνα με την εγκληματολογική ανάλυση της Υπηρεσίας Πληροφορικής, οι απόπειρες υποκλοπής συνέβησαν ενώ ο Ανδρουλάκης ήταν υποψήφιος για την ηγεσία του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η αποκάλυψη αυτή έφερε στο προσκήνιο καταγγελίες που είχε καταθέσει νωρίτερα τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2022 ο δημοσιογράφος Θανάσης Κουκάκης σχετικά με τη μόλυνση του τηλεφώνου του με Predator. Η μόλυνσή του επιβεβαιώθηκε από το CitizenLab. Τον Σεπτέμβριο, ο πρώην υπουργός Υποδομών και νομοθέτης του ΣΥΡΙΖΑ, Χρήστος Σπίρτζης, ισχυρίστηκε επίσης ότι είχε στοχοποιηθεί με το κατασκοπευτικό λογισμικό Predator. Αν και το κινητό του τηλέφωνο δεν ελέγχθηκε επίσημα, ο Σπίρτζης μοιράστηκε τις συνδέσεις που έλαβε με δύο τεχνικούς, οι οποίοι επιβεβαίωσαν προφορικά ότι είχε στοχοποιηθεί. Επιπλέον, αργότερα τον ίδιο μήνα αποκαλύφθηκε ότι η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών της Ελλάδας (ΕΥΠ) φέρεται να είχε στοχοποιήσει δύο δικούς της υπαλλήλους με spyware. Στις 5 και 6 Νοεμβρίου, τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης αποκάλυψαν έναν κατάλογο με στόχους του Predator, οι οποίοι ήταν όλοι προσωπικότητες υψηλού προφίλ. Ο κατάλογος, ο οποίος δεν επιβεβαιώθηκε ούτε διαψεύστηκε από την κυβέρνηση ούτε από τους παρακολουθούμενους, περιλαμβάνει ονόματα ανθρώπων που εργάζονται στην πολιτική, σε επιχειρήσεις και στα μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα. Ο αντίκτυπος της υποτιθέμενης παρακολούθησης των ατόμων που εμφανίζονται στη λίστα θα μπορούσε να είναι πιο εκτεταμένος, καθώς όλες οι αντίστοιχες επαφές και διασυνδέσεις τους θα μπορούσαν να "πιαστούν" έμμεσα και στην επιχείρηση κατασκοπείας, συμπεριλαμβανομένων των επαφών τους σε φορείς της ΕΕ. Η μεγάλη επικράτηση του κατασκοπευτικού λογισμικού φέρεται να ήταν ήδη ορατή στην έκθεση Meta του 2021, η οποία ανέφερε στο παράρτημά της συνδέσμους ψεύτικων ιστότοπων που σχετίζονται με την εταιρεία κατασκοπευτικού λογισμικού Cytrox, από τους οποίους είχαν δημιουργηθεί για την

παραπλάνηση στόχων μόνο στην Ελλάδα. Στα τέλη Νοεμβρίου 2022, η ελληνική εφημερίδα Documento δημοσίευσε έναν κατάλογο με 498 διευθύνσεις URL που είχαν χρησιμοποιηθεί για την κατασκοπεία με το κατασκοπευτικό λογισμικό Predator. Ορισμένες από τις διευθύνσεις URL διασταυρώνονταν με εκείνη που είχε δημοσιευτεί στην έκθεση Meta του 2021. Στις 28 Φεβρουαρίου 2023, ο πρόεδρος της Ελληνικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΡΔΠΧ) επιβεβαίωσε ότι 300 μηνύματα κειμένου που σχετίζονται με το spyware Predator έχουν σταλεί σε περίπου 100 συσκευές. Ο πρόεδρος της Ελληνικής Αρχής για την Ασφάλεια των Επικοινωνιών και την Προστασία του Απορρήτου (ΑΔΑΕ) δήλωσε επιπλέον ότι η ΑΔΑΕ ενήργησε κατόπιν πολλών καταγγελιών και βρήκε δύο περιπτώσεις Predator και έναν αριθμό τραπεζικού λογαριασμού ενός ατόμου που βρίσκεται πίσω από τα ψευδή μηνύματα κειμένου. Η έρευνα της ΑΔΑΕ για νέες καταγγελίες βρίσκεται σε εξέλιξη.

35 α (νέο). Τον Αύγουστο του 2022, η ελληνική κυβέρνηση παραδέχτηκε ότι η ΕΥΠ όντως παρακολούθησε τους Ανδρουλάκη και Κουκάκη, αλλά αρνήθηκε ότι χρησιμοποίησε ή αγόρασε ποτέ κατασκοπευτικό λογισμικό Predator. Επιπλέον, την περίοδο αυτή ήρθαν στο φως και άλλες περιπτώσεις παρακολούθησης από την ΕΥΠ, όπως αυτή του δημοσιογράφου Σταύρου Μαλιχούδη. Μέχρι σήμερα, οι επίσημοι λόγοι της παρακολούθησης δεν έχουν αποκαλυφθεί.

35 β (νέο). Στις 8 Αυγούστου 2022, ο πρωθυπουργός κ. Μητσοτάκης εξέδωσε βιντεοσκοπημένο μήνυμα στο οποίο ανέφερε διφορούμενα ότι η παρακολούθηση του Ανδρουλάκη ήταν "νόμιμη" αλλά "πολιτικά απαράδεκτη". Δεν έκανε καμία αναφορά στην παρακολούθηση του Κουκάκη, ούτε στις υποτιθέμενες άλλες περιπτώσεις. Δήλωσε επίσης ότι δεν γνώριζε για την παρακολούθηση, αλλά αν γνώριζε, δεν θα την επέτρεπε. Σύμφωνα με την επίσημη δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου Γιάννη Οικονόμου, μόλις ο Πρωθυπουργός έλαβε γνώση της "νόμιμης υποκλοπής" του Ανδρουλάκη, ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης επεδίωξε να τον ενημερώσει πλήρως τον Ανδρουλάκη κατ' ιδίαν για τους λόγους της παρακολούθησης. Ο Ανδρουλάκης αρνήθηκε να ενημερωθεί, δηλώνοντας ότι μια τέτοια κατ' ιδίαν ενημέρωση θα ήταν παράνομη και ότι η μόνη νόμιμη οδός ήταν μέσω της Βουλής. Αργότερα, καταθέτοντας στη Βουλή, ο υπουργός Γεραπετρίτης "δήλωσε ότι ουδέποτε έλαβε γνώση των λόγων, επικαλούμενος την άκρως απόρρητη μυστικότητα κάθε σχετικής πληροφορίας". Η ΕΥΠ τελεί υπό τον άμεσο έλεγχο του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη μετά από νομοθετική τροποποίηση, που ψηφίστηκε αμέσως μετά την άνοδο του κόμματός του Νέας Δημοκρατίας στην εξουσία το 2019.

35 γ (νέο). Μετά τις αποκαλύψεις, ο Γρηγόρης Δημητριάδης, ο Γενικός Γραμματέας της κυβέρνησης που ήταν υπεύθυνος για τη συνεργασία μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και της ΕΥΠ, και ο επικεφαλής της ΕΥΠ Παναγιώτης Κοντολέων, παραιτήθηκαν.

-38 (α) Στα τέλη του 2019, ο Γενικός Γραμματέας Δημητριάδης ήταν σε επαφή με τον όμιλο NSO για την αγορά του κατασκοπευτικού λογισμικού Pegasus. Τον Ιανουάριο του 2020, επίσημη πρόταση που υπέβαλε ο Όμιλος NSO αφορούσε συμφωνία μεταξύ κυβερνήσεων ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ. Μετά την υπογραφή της συμφωνίας, ο ιδιώτης θα αποχωρούσε και τη σκυτάλη θα έπαιρνε η ΕΥΠ. Η ΕΥΠ θα συνεργαζόταν με τη Μοσάντ για την εγκατάσταση του συστήματος. Η πρόταση τελικά ακυρώθηκε.

38. Τόσο η ΕΥΠ όσο και η κυβέρνηση αρνούνται κατηγορηματικά ότι το Predator αγοράστηκε ή χρησιμοποιήθηκε ποτέ από τις ελληνικές αρχές.

39. Ελλείπει στοιχείων σχετικά με την ταυτότητα του αγοραστή και του χρήστη του Predator στις ελληνικές υποθέσεις, δεν μπορεί να διαπιστωθεί με ββαιότητα αν και πώς η κυβέρνηση ή άλλος φορέας είχε αποκτήσει το Predator. Εάν δεν ήταν η ελληνική κυβέρνηση, τότε πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ένας μη κρατικός φορέας ήταν υπεύθυνος για τις (απόπειρες) παραβίασης των τηλεφώνων των Κουκάκη και Ανδρουλάκη. Αυτό θα αποτελούσε έγκλημα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, το οποίο θα έπρεπε να διερευνηθεί. Η υπόθεση των ιδιωτικών φορέων πίσω από τις επιθέσεις των Predator είναι επιπλέον εξαιρετικά απίθανη, καθώς δεν θα εξηγούσε την επιλογή των στόχων. Ωστόσο, κατ' αρχήν δεν είναι αδύνατο να αποκτηθεί ή να γίνει χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού χωρίς κυβερνητικοί φορείς να αγοράζουν άμεσα το λογισμικό. Το λογισμικό κατασκοπείας μπορεί να αγοραστεί μέσω πληρεξούσιων αντιπροσώπων, εταιρειών διαμεσολάβησης ή μεσαζόντων, όπως έχουμε δει σε άλλες περιπτώσεις, ή μπορεί να γίνουν συμφωνίες με προμηθευτές λογισμικού κατασκοπείας για την παροχή ορισμένων υπηρεσιών που σχετίζονται με το λογισμικό κατασκοπείας. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι υπήρχαν στενές σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ ορισμένων προσώπων και γεγονότων που αφορούσαν την κυβέρνηση, την ΕΥΠ και τους παρόχους κατασκοπευτικού λογισμικού, ιδίως την Krikel, έναν προτιμώμενο προμηθευτή εξοπλισμού επικοινωνιών και παρακολούθησης μεταξύ άλλων για την αστυνομία και την ΕΥΠ. Η Krikel συνδέεται στενά με πρόσωπα από το περιβάλλον του πρωθυπουργού Μητσοτάκη. Πληθαίνουν τα στοιχεία για τις εκτεταμένες σχέσεις μεταξύ της Intellexa, της εταιρείας που κατέχει το κατασκοπευτικό λογισμικό Predator και του ελληνικού κράτους. Στις 16 Ιανουαρίου 2023, η Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα επέβαλε πρόστιμο 50.000 ευρώ στην Intellexa για μη συνεργασία και άρνηση να παραδώσει πληροφορίες σχετικά με το πελατολόγιό της, στο πλαίσιο της έρευνας που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2020 μετά από καταγγελία του Ανδρουλάκη. Η έρευνα βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη .

40. Μια πιθανότητα είναι ότι το Predator αποκτήθηκε μέσω του Ketyak, Κέντρου Τεχνολογικής Υποστήριξης, Ανάπτυξης και Καινοτομίας που ιδρύθηκε από τον πρώην Γενικό Διευθυντή της ΕΥΠ Κοντολέων. Λειτουργεί ανεξάρτητα από την ΕΥΠ1α και συμμετέχει σε έργα που αφορούν την έρευνα, την καινοτομία και την τεχνολογική ανάπτυξη.

41. Ο Δημητριάδης είναι ανιψιός του πρωθυπουργού Μητσοτάκη και μέχρι τον Αύγουστο του 2022 Γενικός Γραμματέας στο γραφείο του. Σε αυτό το ρόλο ήταν υπεύθυνος για τις κυβερνητικές επαφές με την ΕΥΠ. Αναγκάστηκε να παραιτηθεί στις 5 Αυγούστου 2022 μετά την αποκάλυψη ότι η ΕΥΠ είχε υποκλέψει το τηλέφωνο του Ανδρουλάκη. Στην αρχή, η παραίτησή του αποδόθηκε στο τοξικό πολιτικό περιβάλλον αλλά στη συνέχεια ο πρωθυπουργός του απέδωσε την πολιτική ευθύνη για τις υποκλοπές του Ανδρουλάκη και άλλων πολιτικών προσώπων.

41 (α). Ο πρώην επικεφαλής της ΕΥΠ Παναγιώτης Κοντολέων παραδέχθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής την «κοινωνική του σχέση» με τον Δημητριάδη. Ο Κοντολέων διορίστηκε από την κυβέρνηση Μητσοτάκη, αλλά ορισμένες διατάξεις του νόμου έπρεπε να προσαρμοστούν έτσι ώστε να καταστεί δυνατός ο διορισμός του.

41 (β). Ο Δημητριάδης είναι επίσης στενά συνδεδεμένος με πολλούς τρόπους με τον Φέλιξ Μπίτζιο και τον Γιάννη Λαβράνο. Οι τρεις άνδρες γνωρίζονται προσωπικά. Ο Δημητριάδης και ο Λαβράνος είναι κουμπάροι («Κουμπάροι»)1α και ο Δημητριάδης είναι ο νονός του δεύτερου παιδιού του Λαβράνου1β. Ο Δημητριάδης συνδέθηκε επίσης έμμεσα με τον Μπίτζιο μέσω επιχειρηματικών συναλλαγών με τον αδερφό του Μπίτζιου.

41 (γ) Αυτό τον τοποθετεί στην καρδιά ενός δικτύου που τον συνδέει τόσο επαγγελματικά όσο και προσωπικά με βασικά πρόσωπα της Intellexa, της Krikel και της EYP.

41 (δ) Ο Δημητριάδης φέρεται να γνωρίζει και τον Αδρέα Λοβέρδο, υποψήφιο για την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ το 2021.

Φέλιξ Μπίτζιος

42. Ο επιχειρηματίας Φέλιξ Μπίτζιος είχε εμπλακεί στο τεράστιο σκάνδαλο παραβίασης των capital controls της Τράπεζας Πειραιώς. Εν αναμονή των ερευνών, τα περιουσιακά στοιχεία του Μπίτζιου είχαν δεσμευτεί. Ο Μπίτζιος επωφελήθηκε από μια νομοθετική τροποποίηση που εισήγαγε ο Πρωθυπουργός Μητσοτάκης αμέσως μετά την άνοδό του στην εξουσία το 2019. Η αμφιλεγόμενη τροπολογία όρισε χρονικό όριο για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, επιτρέποντας έτσι την απελευθέρωση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων μετά από δεκαοκτώ μήνες το πολύ. Χάρη στην τροπολογία της κυβέρνησης Μητσοτάκη θα μπορούσαν να απελευθερωθούν τα περιουσιακά στοιχεία του Μπίτζιου.

42 (α). Ο Μπίτζιος συνδέεται με την Κύπρο μέσω της εταιρείας του Santinomo, εγγεγραμμένη στην Κύπρο, και της σύνδεσής του με την Tal Dilian. Φαίνεται ότι ο Μπίτζιος έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη μεταφορά της Intellexa στην Ελλάδα.

43. Ο Μπίτζιος κατείχε το 35% των μετοχών της Intellexa, μέσω της εταιρείας του Santinomo. Ωστόσο, στις 4 Αυγούστου 2022 κατέγραψε τη μεταβίβαση όλων των μετοχών του στη Thalestris, τη μητρική εταιρεία της Intellexa. Η ημερομηνία εγγραφής της μεταγραφής έγινε λίγες μέρες μετά τις αποκαλύψεις του χακαρίσματος Ανδρουλάκη. Ωστόσο, η ίδια η μεταβίβαση υποτίθεται ότι έλαβε χώρα στις 28 Δεκεμβρίου 2020, πάνω από 19 μήνες νωρίτερα. Έτσι ο Μπίτζιος αποστασιοποιήθηκε αναδρομικά από το 1/3 της ιδιοκτησίας Intellexa. Ωστόσο, ο Μπίτζιος είχε συνδεθεί με την Intellexa από τον Μάρτιο του 2020 έως τον Ιούνιο του 2021 ως αναπληρωτής διαχειριστής.

Γιάννης Λαβράνος

44. Ο Γιάννης Λαβράνος είχε κατηγορηθεί για φοροδιαφυγή και ο δημοσιογράφος Κουκάκης έκανε ρεπορτάζ για την υπόθεση του Λαυράνου.

Intellexa

45. Το Predator spyware πωλείται μέσω της Intellexa, μιας κοινοπραξίας προμηθευτών spyware με παρουσία στη Κύπρο, Ελλάδα, Ιρλανδία και Γαλλία. Ο Ταλ Ντίλιαν, ο οποίος είχε μια πρώην καριέρα στην Ισραηλινή Αμυντική Δύναμη, δημιούργησε την κοινοπραξία στην Κύπρο. Η δεύτερη πρώην σύζυγός του, Πολωνή υπήκοος Σάρα Χάμου είναι κεντρική φιγούρα στο περίπλοκο δίκτυο εταιρειών. Ο Ταλ Ντίλιαν απέκτησε επίσης την υπηκοότητα της Μάλτας. Η ελληνική κυβέρνηση δήλωσε ότι χορηγήθηκαν δύο άδειες εξαγωγής στην Intellexa, εκ των οποίων η μία επέτρεψε την εξαγωγή στη Μαδαγασκάρη. Επιπλέον, η ελληνική κυβέρνηση εξέδωσε άδεια εξαγωγής του Predator στο Σουδάν. Δεν έχει επιβεβαιωθεί σε ποιον είχε εκδοθεί η άδεια, είτε στην Intellexa είτε σε άλλη οντότητα. Η Intellexa έχει επίσης εξάγει τα προϊόντα της στο Μπαγκλαντές.

45 α (νέο). Στις 30 Νοεμβρίου 2022, μια ερευνητική έκθεση της Lighthouse Reports, σε συνεργασία με την ισραηλινή εφημερίδα Haaretz και την ελληνική εφημερίδα Inside Story,

αποκάλυψε ότι οι επιχειρήσεις Predator του Tal Dilian στην Ελλάδα φέρονται να συνδέονται με ένα αεροσκάφος Cessna που πετούσε από την Ελλάδα και την Κύπρο στο Σουδάν μεταξύ Απριλίου και Αύγουστο 2022. Σύμφωνα με πληροφορίες, αυτό το αεροσκάφος παρέδωσε κρυφά και παράνομα τεχνολογία επιτήρησης υψηλής τεχνολογίας στις πολιτοφυλακές των Δυνάμεων Ταχείας Υποστήριξης (RSF). Τα αρχεία πτήσεων συνέδεαν το ιδιωτικό τζετ, που πετούσε μέσα και έξω μέσω Κύπρου, με τον Ταλ Ντίλιαν, πρώην ανώτερο στέλεχος της Ισραηλινής Αμυντικής Δύναμης που ίδρυσε την Intellexa Alliance το 2019 με βάσεις στην Κύπρο και την Ελλάδα. Στις 18 Φεβρουαρίου 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι είχε έρθει σε επαφή με τις εθνικές αρχές στην Ελλάδα και την Κύπρο για διευκρινίσεις σχετικά με αυτό το θέμα. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει λάβει απάντηση. Στις 19 Απριλίου 2023, ο Έλληνας αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης επιβεβαίωσε ότι η ελληνική κυβέρνηση ενέκρινε την άδεια για την εξαγωγή λογισμικού κατασκοπείας Predator στο Σουδάν. Ωστόσο, ο υπουργός αρνείται οποιοδήποτε ρόλο του Predator στις πρόσφατες συγκρούσεις μεταξύ των σουδανικών ενόπλων δυνάμεων και των πολιτοφυλακών της RSF στο Σουδάν.

45 β (νέο). Τον Δεκέμβριο του 2022, η ελληνική κυβέρνηση αποκάλυψε ότι είχε παραχωρήσει στην Intellexa δύο άδειες εξαγωγής στις 15 Νοεμβρίου 2021. Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών, Αλέξανδρο Παπαϊωάννου, μία από αυτές τις άδειες επέτρεπε την πώληση του Predator στη Μαδαγασκάρη 1α. Η άδεια χορηγήθηκε παρά το φτωχό ιστορικό της χώρας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και δυνητικά έρχεται σε σύγκρουση με τον κανονισμό της ΕΕ για τη διπλή χρήση. Ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων Ιωάννης Σμυρλής -ο οποίος ενέκρινε την πώληση του Predator στη Μαδαγασκάρη- υπέβαλε την παραίτησή του μετά την αποκάλυψη αυτών των αποκαλύψεων για να αναλάβει τη θέση του αναπληρωτή γενικού διευθυντή του κυβερνώντος κόμματος Νέα Δημοκρατία, το οποίο είναι υπεύθυνο για επερχόμενες εκλογές.

45 c (νέο). Εκτός από την εξαγωγή spyware, μια περίπτωση φέρεται να δείχνει ότι η Ελλάδα φιλοξένησε εκπαιδευτικά ταξίδια για τη χρήση spyware. Τον Ιούνιο του 2021, το Μπαγκλαντές αγόρασε ένα όχημα spyware από την κυπριακή εταιρεία Passitora. Σύμφωνα με έγγραφα του Υπουργείου Εσωτερικών του Μπαγκλαντές, το προσωπικό του Εθνικού Κέντρου Παρακολούθησης Τηλεπικοινωνιών (NTMS) εκπαιδεύτηκε στην Ελλάδα μεταξύ 2021 και 2022 για τη χρήση του κατασκοπευτικού οχήματος. Το όχημα έφτασε τελικά στο Μπαγκλαντές τον Ιούνιο του 2022.

46. Η Krikel είναι προτιμώμενος προμηθευτής εξοπλισμού στις ελληνικές αρχές επιβολής του νόμου και ασφάλειας. Είναι επίσης ο ελληνικός αντιπρόσωπος της RCS Lab, μιας ιταλικής εταιρείας που εμπορεύεται λογισμικό παρακολούθησης. Επιπλέον, ο Γιάννης Λαβράνος φέρεται να είναι ιδιοκτήτης κατά 50% της Krikel, μέσω μιας άλλης εταιρείας που ονομάζεται Mexal. Ωστόσο, δεν φαίνεται να είναι δυνατό να διαπιστωθεί με βεβαιότητα ποιος είναι ο τελικός πραγματικός δικαιούχος του Krikel, παρά τις πολλές συμβάσεις του με κρατικές αρχές. Το 2014, η εταιρεία του Γιάννη Λαβράνου Ιονική Τεχνική πουλήθηκε στην Tetra Communications στο Λονδίνο. Την ίδια χρονιά, η Ιονική Τεχνική είναι μία από τις τρεις εταιρείες που δώρισαν τα Συστήματα Επικοινωνιών Tetra στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Το 2014, η ελληνική κυβέρνηση είχε επίσης δείξει ενδιαφέρον για την ιταλική μάρκα spyware που ονομάζεται RCS Galileo από την εταιρεία Hacking Team, όπως αποκάλυψε το Wikileaks, αλλά αυτό το λογισμικό δεν αποκτήθηκε ποτέ. Η δωρεά του Tetra διευκολύνθηκε από εταιρεία με έδρα τη Φλόριντα, επιτρέποντας την παράκαμψη των τακτικών διαγωνισμών. Η δωρεά προς το ελληνικό δημόσιο έγινε αποδεκτή το 2017. Το 2018, η Krikel υπέγραψε σύμβαση συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης ύψους 10,8 εκατ. ευρώ. Ο διαχειριστής του

Krikel Stanislaw Pelczar υπέγραψε για λογαριασμό του Krikel, αλλά φαίνεται ότι ο Λαβράνος συμμετείχε ανεπίσημα στις διαπραγματεύσεις καθ' όλη τη διάρκεια. Ο Κρίκελ έγινε σημαντικός προμηθευτής του ελληνικού Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Από το 2018 υπέγραψε επτά συμβάσεις με το ελληνικό δημόσιο, έξι από τις οποίες είναι μυστικές.

48. Η εταιρεία Krikel έγινε επίσης ο τοπικός αντιπρόσωπος της ιταλικής εταιρείας RCS Lab. Τον Ιούνιο του 2021, η ΕΥΠ φέρεται να αγόρασε ένα σύστημα υποκλοπής από το RCS lab μέσω του Krikel. Τότε ο Δημητριάδης ήταν υπεύθυνος για τις επαφές μεταξύ κυβέρνησης και ΕΥΠ. Ορισμένες πηγές έχουν τεκμηριώσει ότι κατά την εγκατάσταση αυτού του νέου συστήματος χάθηκε υλικό που περιείχε πληροφορίες για την επιτήρηση του Ανδρουλάκη και του Κουκάκη, υποτίθεται ότι προκλήθηκε από τεχνικό πρόβλημα. Ωστόσο, άλλες πηγές ισχυρίστηκαν ότι ο Κοντολέων διέταξε την καταστροφή των αρχείων στις 29 Ιουλίου 2022. Είναι ενδιαφέρον ότι υπάλληλοι του Krikel έχουν εντοπιστεί να εργάζονται στο Ketyak, φερόμενο ως «pro bono». Σύμφωνα με πληροφορίες, στον Ketyak χορηγήθηκαν 40 εκατομμύρια ευρώ από τη Διευκόλυνση Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, μέσω μιας εμπιστευτικής διαδικασίας διαγωνισμού που βασίζεται σε μυστική απόφαση του Πρωθυπουργού. Η παράνομη χρήση κονδυλίων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση παράνομου spyware θα συνιστούσε σοβαρή παραβίαση του δικαίου της Ένωσης και θα εμπίπτει στις αρμοδιότητες πολλών ευρωπαϊκών φορέων, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

49 α (νέο). Σύμφωνα με πληροφορίες, οι υπάλληλοι της Krikel επισκέφθηκαν επίσης εγκαταστάσεις της ΕΥΠ στην Αγία Παρασκευή τον Δεκέμβριο του 2021 και τον Ιανουάριο του 2022 ως «εκπαιδευτές». Αυτές οι εγκαταστάσεις ελέγχονται από την ελληνική κυβέρνηση και φέρεται να είναι το μέρος όπου εγκαταστάθηκε το λογισμικό κατασκοπείας Predator.

Εμπλοκή Μπίτζιου και Λαβράνου

50. Ο Μπίτζιος και ο Λαβράνος συμμετείχαν ενεργά στη σύσταση της Krikel το 2017. Μαζί κανόνισαν τον διορισμό του Πολωνού δικηγόρου Stanislaw Pelczar ως διαχειριστή της Krikel τον Οκτώβριο του 2017. Η εταιρεία του Bitzios Viniato Holdings Limited προσλήφθηκε στη συνέχεια ως σύμβουλος από την Krikel μεταξύ Ιανουαρίου και Αυγούστου 2018 έναντι αμοιβής περίπου 550.000 ευρώ (αν και η Krikel είχε κύκλο εργασιών μόνο 840.000 ευρώ εκείνο το έτος).

50 α . Ο Μπίτζιος και ο Πέλτσαρ έχουν και άλλες αμοιβαίες επιχειρηματικές σχέσεις. Από τα Paradise Papers προκύπτει ότι μοιράζονται μια εταιρεία εγγεγραμμένη στη Μάλτα με το όνομα Baywest Business 1a. Επιπλέον, ο Tal Dilian, ο ιδρυτής της Intellexa είναι κάτοχος μαλτέζικου (χρυσού) διαβατηρίου 1b και έχει επίσης μια εταιρεία γραμματοκιβωτίου MNT Investments LTD στο νησιωτικό κράτος.

51. Ο Μπίτζιος και ο Λαβράνος είναι δύο βασικά πρόσωπα στην προμήθεια επικοινωνιακού και εποπτικού υλικού σε κρατικούς φορείς όπως η αστυνομία και η ΕΥΠ. Ο Μπίτζιος ήταν καθοριστικός στην εταιρεία που πουλάει το Predator. Ήταν κοντά στον Δημητριάδη και επωφελήθηκαν και οι δύο από επικερδείς κρατικές συμβάσεις. Επωφελήθηκαν από τη νομοθετική τροποποίηση της νέας κυβέρνησης που απελευθερώνει τα δεσμευμένα περιουσιακά τους στοιχεία. Είχαν κίνητρο να χρησιμοποιήσουν spyware εναντίον του Κουκάκη. Υπάρχει πολύ εμφανής και υψηλός κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων και διαφθοράς στη διαπλοκή επιχειρηματικών συμφερόντων, προσωπικών σχέσεων και πολιτικών

διασυνδέσεων. Επιπλέον, θα ήταν σε θέση να παρέχουν κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με την απόκτηση και χρήση του Predator στην Ελλάδα.

51 α . Ωστόσο, παρά την προφανή συνάφεια της κατάθεσης του Μπίτζιου και του Λαυράνου στην Εξεταστική Επιτροπή του ελληνικού κοινοβουλίου, η πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας στην επιτροπή απέρριψε τα αιτήματα της αντιπολίτευσης να κληθούν αυτά τα άτομα σε ακρόαση.

53. Στην Ελλάδα, η μόλυνση συσκευής με λογισμικό υποκλοπής spyware αποτελεί ποινικό αδίκημα όπως ορίζεται σε πολλά άρθρα του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου. 292 για Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών, άρθ. 292B για την παρεμπόδιση της λειτουργίας πληροφοριακών συστημάτων καθώς και το άρθ. 370 για παραβιάσεις του απορρήτου των επιστολών. Επιπλέον, η παραγωγή, πώληση, προμήθεια, χρήση, εισαγωγή, κατοχή και διανομή κακόβουλου λογισμικού (το οποίο περιλαμβάνει λογισμικό υποκλοπής spyware) αποτελεί επίσης ποινικό αδίκημα όπως περιγράφεται στο άρθρο. 292Γ του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα¹⁰¹. Αυτό το άρθρο άλλαξε από την ελληνική κυβέρνηση στις 9 Δεκεμβρίου 2022.

53 α . Ο αριθμός των εγκεκριμένων υποκλοπών έχει αυξηθεί σημαντικά με τα χρόνια. Από 4871 το 2015, σε 11.680 το 2019 σε 15.475 το 2021¹⁰². Επί του παρόντος, περίπου 60 αιτήματα πρέπει να διεκπεραιώνονται κάθε μέρα, μέχρι πρόσφατα από έναν μόνο εισαγγελέα. Εξάλλου, στις διατάξεις της ΕΥΠ που αίρουν το απόρρητο των επικοινωνιών των πολιτών για λόγους εθνικής ασφάλειας δεν αναφέρεται το όνομα του ενδιαφερόμενου ούτε ο λόγος άρσης του απορρήτου. Περιορίζονται στον αριθμό τηλεφώνου και την επίκληση της εθνικής ασφάλειας.

53 β . Η δικαστική εξουσιοδότηση για την παρακολούθηση της ιδιωτικής επικοινωνίας καθώς και η παράταση και η λήξη μιας τέτοιας εξουσιοδότησης πρέπει να εγκρίνονται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα. Όπως ορίζει ο νόμος 3649/2008, αρμόδιος εισαγγελέας για την άρση του απορρήτου και του απορρήτου είναι ο εσωτερικός εισαγγελέας της ΕΥΠ. Μια νομοθετική τροποποίηση του 2018 επί κυβέρνησης Τσίπρα II είχε μειώσει τον αριθμό των εισαγγελέων που απαιτούνται για την εξουσιοδότηση μιας υποκλοπής από δύο σε έναν. Υπεύθυνη εισαγγελέας για τις υποθέσεις είναι η Βασιλική Βλάχου. Η Βλάχου δεν συναντήθηκε με την αποστολή της PEGA στην Ελλάδα.

Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου

54. Μετά τις αποκαλύψεις των παρακολουθήσεων, ο πρωθυπουργός Μητσοτάκης έχει προτείνει αλλαγές στο πλαίσιο λειτουργίας της ΕΥΠ. Μία από αυτές τις αλλαγές είναι η θέσπιση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου από την κυβέρνηση στις 9 Αυγούστου 2022. Η παράγραφος 2 του άρθρου 9 του νόμου 3649/2008 επικαιροποιείται και απαιτεί πλέον γνωμοδότηση της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμού και Διαφάνειας για τον διορισμό του ο διοικητής της ΕΥΠ. Ωστόσο, καθώς το κυβερνών κόμμα έχει σήμερα την απόλυτη πλειοψηφία στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, ενέκρινε την ανάδειξη του Ντεμίρη ως νέου διοικητή της ΕΥΠ, ενώ όλα τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης ήταν κατά¹⁰³. Παρεμπιπτόντως, 2ος υποδιοικητής της ΕΥΠ είναι ο Διονύσης Μελιτσιώτης¹⁰⁴, πρώην μέλος του ιδιωτικού γραφείου του Πρωθυπουργού, και άλλος υποδιευθυντής είναι ο Αναστάσιος Μητσιάλης, πρώην στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας.

54 α . Επιπλέον, η πράξη επανέφερε την εξουσιοδότηση από δύο εισαγγελείς για τα αιτήματα παρακολούθησης. Το άρθρο 5 του ν. 3649/2008 για τη διάταξη για άρση του απορρήτου των

επικοινωνιών από την ΕΥΠ συμπληρώνεται με υποβολή προς έγκριση στον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών και στη συνέχεια εγκεκριμένη από τον Εισαγγελέα Εφετών.

Εκ των υστέρων έλεγχος

55. Από το 2019 οι ενέργειες της ΕΥΠ βρίσκονται υπό τον άμεσο έλεγχο του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη μετά από αλλαγή νόμου μετά τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας το 2019.

55 α . Ο κοινοβουλευτικός έλεγχος ασκείται από τη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας. Η επιτροπή αυτή εποπτεύει τις ενέργειες της ΕΥΠ και έχει την εξουσία να συλλέγει έγγραφα, να εξετάζει πρόσωπα και να προσκαλεί τον Γενικό Διευθυντή σε ακρόαση 1α. Το κυβερνών κόμμα έχει την απόλυτη πλειοψηφία στην τρέχουσα σύνθεση της επιτροπής.

55 β . Η Ελληνική Αρχή για την Ασφάλεια και το Απόρρητο των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) διασφαλίζει την προστασία του απορρήτου της αλληλογραφίας και κάθε άλλου είδους επικοινωνίας. Το καταστατικό της ΑΔΑΕ της παρέχει διοικητική αυτονομία. Η ΑΔΑΕ μπορεί να διεξάγει έρευνες σε εγκαταστάσεις, βάσεις δεδομένων, αρχεία, τεχνικό εξοπλισμό και έγγραφα της ΕΥΠ.

56. Το απόρρητο των επικοινωνιών, όπως προβλέπεται στο νόμο 2225/1994, ορίζει ότι αυτό μπορεί να παραιτηθεί μόνο σε περιπτώσεις εθνικής ασφάλειας και για τη διερεύνηση σοβαρών εγκλημάτων. Μετά την άρση του απορρήτου, το άρθρο 5 του νόμου αυτού ορίζει ότι η ΑΔΑΕ μπορεί να ενημερώνει τους στόχους των ερευνών, εφόσον δεν διακυβεύεται ο σκοπός της έρευνας. Το δικαίωμα του ατόμου να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με το εάν το εν λόγω πρόσωπο υπήρξε αντικείμενο παρακολούθησης περιγράφεται στον Ν. 2472/1997108. Ωστόσο, όταν τον Μάρτιο του 2021 η ΑΔΑΕ ενημέρωσε την ΕΥΠ για το δικαίωμα ενημέρωσης του Κουκάκη, η κυβέρνηση υπέβαλε αμέσως την τροπολογία 826/145 στις 31 Μαρτίου 2021, η οποία καταργούσε τη δυνατότητα της ΑΔΑΕ να ειδοποιεί τους πολίτες για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Αυτό αφαιρεί από το άτομο το δικαίωμά του στην ενημέρωση. Η τροπολογία εισήχθη με εξαιρετικά αντικανονικό τρόπο. Προστέθηκε σε έναν άσχετο νόμο (νομοσχέδιο για τα μέτρα για τον Covid) και δεν τηρήθηκαν οι προθεσμίες που απαιτούνται από το Σύνταγμα. Επομένως, δεν υπήρξε σωστή διαδικασία διαβούλευσης.

56 α. Με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, ο Μητσοτάκης στόχευσε στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Ωστόσο, η πράξη δεν ανακαλεί την τροπολογία 826/145.

56 β. Στις 9 Δεκεμβρίου 2022, η ελληνική κυβέρνηση υιοθέτησε τον νόμο 5002/2022 με στόχο την ενημέρωση και τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού νομικού πλαισίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, το απόρρητο της επικοινωνίας και την ενίσχυση της ασφάλειας. Ωστόσο, ο νόμος εισάγει αρκετές διατάξεις που αποδυναμώνουν τις διασφαλίσεις, τον έλεγχο και τη λογοδοσία. Όπως ορίζεται στο Άρθρο 4 Παράγραφος 71α, κάθε αίτημα ιδιωτών για πληροφορίες σχετικά με το εάν έχουν υποβληθεί σε παρακολούθηση για λόγους εθνικής ασφάλειας θα εξετάζεται από τριμελή επιτροπή αποτελούμενη από τον διευθυντή της ΕΥΠ, τον εισαγγελέα που υπάγεται στην ΕΥΠ και ο επικεφαλής της ΑΔΑΕ. Αυτό σημαίνει ότι η πλειοψηφία ανήκει σε αυτούς που διέταζαν (διευθυντή της ΕΥΠ) και εξουσιοδότησαν (εισαγγελέα) την επιτήρηση στην αρχή. Επιπλέον, καθιστά πρακτικά αδύνατη την εκ των υστέρων ενημέρωση των ατόμων που βρίσκονται υπό παρακολούθηση για λόγους εθνικής ασφάλειας, καθώς ο νόμος αυτός ορίζει ότι μπορούν να υποβάλουν σχετικό αίτημα μόνο τρία χρόνια μετά τη λήξη της επιτήρησής τους. Αυτό είναι ασυμβίβαστο με τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και δεν

προβλέπει θεσμικούς ελέγχους και ισορροπίες για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των κρατικών εξουσιών. Η ΑΔΑΕ έχει εκφράσει τη διαφωνία της με το τριμελές όργανο. Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει λειτουργικό πλαίσιο για την τριμερή επιτροπή, πράγμα που σημαίνει ότι εκ των πραγμάτων δεν λειτουργεί. Επιπλέον, ο νέος νόμος ποινικοποιεί τη χρήση spyware από ιδιώτες ή ιδιωτικές εταιρείες και για πρώτη φορά καθιστά νόμιμη για τις δημόσιες αρχές την αγορά spyware, εξουσιοδοτώντας την κυβέρνηση να δημιουργήσει τη διαδικασία μέσω Προεδρικού Διατάγματος. Δεν υπάρχει πρόβλεψη για δικαστική εποπτεία χρήσης spyware, ούτε για υπεργολαβία υποκλοπών σε ιδιωτικούς φορείς.

56 γ. Η προμήθεια από ιδιώτες φορείς spyware είναι παράνομη μόνο εάν το εν λόγω λογισμικό περιλαμβάνεται σε ενδεικτική λίστα «απαγορευμένων spyware» που ενημερώνεται από τον Προϊστάμενο της ΕΥΠ κάθε έξι μήνες. Εξουσιοδοτεί την ΕΥΠ να αποκτά νόμιμα λογισμικό υποκλοπής spyware, καθώς τα κρίσιμα σχετικά ζητήματα θα αντιμετωπίζονται αποκλειστικά μέσω του παράγωγου δικαίου (δηλαδή προεδρικού διατάγματος). Επομένως, μια ενημερωμένη έκδοση ενός υπάρχοντος spyware θα θεωρείται νόμιμη έως ότου συμπεριληφθεί στην προαναφερθείσα λίστα. Ο ορισμός της «εθνικής ασφάλειας» στο νόμο είναι εξαιρετικά ευρύς και αόριστος, άρα σε αντίθεση με το άρθρο 19 παρ. 1 του Συντάγματος, που απαιτεί στενή ερμηνεία. Η ΑΔΑΕ παρεμποδίζεται περαιτέρω στις προσπάθειές της να ασκήσει τον συνταγματικά καθορισμένο ρόλο της στον έλεγχο της διαδικασίας αποχαρκτηρισμού. Ο ρόλος της ανεξάρτητης αρχής που συνέβαλε στην αποκάλυψη του σκανδάλου της επιτήρησης υποβαθμίζεται στο νέο Νόμο, παρά τις σχετικές συνταγματικές εγγυήσεις.

57. Οι δυνατότητες για εκ των υστέρων έλεγχο αποδυναμώθηκαν από το γεγονός ότι η Ελλάδα χρειάστηκε πολύ χρόνο για να εφαρμόσει πλήρως την Οδηγία της ΕΕ για τους πληροφοριοδότες¹¹³. Στις 27 Ιανουαρίου 2022, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επί παραβάσει αποστέλλοντας επίσημη ειδοποίηση στην Ελλάδα. Στις 15 Ιουλίου 2022, η Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένη γνώμη με προθεσμία δύο μηνών για απάντηση. Η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε τελικά τον νόμο 4990/2022 στις 11 Νοεμβρίου 2022, μεταφέροντας στην ελληνική νομοθεσία την Οδηγία της ΕΕ για τους Whistleblowers.

Δημόσιος έλεγχος

58. Η Ελλάδα κατατάσσεται χαμηλότερα από όλες τις χώρες της ΕΕ στον Παγκόσμιο Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου 2022: 108 από 180. Το 2021 δολοφονήθηκε ο δημοσιογράφος Γιώργος Καραϊβάζ. Η δολοφονία δεν έχει ακόμη εξιχνιαστεί. Οι δημοσιογράφοι αντιμετωπίζουν εκφοβισμό και SLAPP. Ο Γρηγόρης Δημητριάδης¹¹⁵ άσκησε Στρατηγικές Αγωγές κατά της Δημόσιας Συμμετοχής (SLAPPS) κατά των ειδησεογραφικών πρακτορείων Reporters United και Εφημερίδας των Συντακτών (ΕφΣυν) αφού αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Ο Υπουργός της Κυβέρνησης Οικονόμου επιχείρησε να δυσφημήσει μια δημοσιογράφο του Politico, τη Νεκταρία Σταμούλη, υπονοώντας ότι τα άρθρα της για το σκάνδαλο spyware είχαν πολιτικά κίνητρα. Πράγματι, δύο από τους στόχους παρακολούθησης, ο Κουκάκης και ο Μαλιχούδης, ανέφεραν με επικριτικό τρόπο για υποθέσεις διαφθοράς και απάτης και την κακομεταχείριση των μεταναστών. Ο Αθανάσιος Τέλλογλου και η Ελίζα Τριανταφύλλου ανέφεραν για το σκάνδαλο spyware και φέρονται να τέθηκαν υπό παρακολούθηση. Επιπλέον, ο εισαγγελέας του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ελλάδας Ισίδωρος Ντογιάκος δυσφήμησε τα μέσα ενημέρωσης που επέκριναν τις ελληνικές δικαστικές αρχές ότι δεν χειρίστηκαν επαρκώς το σκάνδαλο των ελληνικών υποκλοπών. Επιχείρησε μάλιστα να εκφοβίσει τα ΜΜΕ που ερευνούσαν το σκάνδαλο ζητώντας επιλεκτικούς φορολογικούς ελέγχους για τους ιδιοκτήτες τους.

Αποζημίωση

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας

-59 α Όπως ορίζεται στο άρθρο 82 του Ν. 4622/2019, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) έχει την ευθύνη να ενισχύει τη λογοδοσία, τη διαφάνεια και την ακεραιότητα των ενεργειών που αναλαμβάνονται από κρατικούς φορείς, κρατικούς φορείς, διοικητικές αρχές και δημόσιους οργανισμούς. Επιπλέον, η ΕΑΔ θα πρέπει να προλαμβάνει, να εντοπίζει και να αντιμετωπίζει ενέργειες απάτης και διαφθοράς από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει αναλάβει όλες τις ευθύνες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις από τους ακόλουθους δημόσιους φορείς: τη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς, το Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, Γραφείο Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων και του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών^{1α}. Ενώ η ανεξαρτησία της ΑΔΑΕ ορίζεται στο σύνταγμα, η ΕΑΔ δεν είναι ανεξάρτητη αρχή.

59. Στις 22 Ιουλίου 2022, η ΕΑΔ ξεκίνησε έρευνα για την εικαζόμενη αγορά του spyware Predator από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και την ΕΥΠ. Ο έλεγχος έλεγξε την Ελληνική Αστυνομία, την ΕΥΠ και τις εταιρείες Intellexa και Krikel. Η ΕΑΔ ολοκλήρωσε την έκθεσή της στις 10 Ιουλίου 2022, αλλά έδωσε την έκθεση στην ΕΥΠ για προηγούμενη έγκριση. Η επίσημη έκθεση που εστάλη στον Κουκάκη στις 22 Ιουλίου περιελάμβανε μόνο κλάσματα του πλήρους ελέγχου όπως διενεργήθηκε από την ΕΑΔ. Υπό τον μανδύα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, συντάχθηκαν αρκετά ονόματα του ελέγχου, μεταξύ των οποίων τα ονόματα των ελεγκτών της ΕΑΔ, του εισαγγελέα της ΕΥΠ που ελέγχει την αρχική έκθεση της ΕΑΔ και των δικηγόρων και λογιστών των εμπλεκόμενων νομικών προσώπων.

60. Τελικά, η έκθεση της ΕΑΔ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τόσο η ΕΥΠ όσο και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δεν είχαν συνάψει συμβάσεις με την Intellexa και άλλες συναφείς εθνικές εταιρείες. Επίσης, δεν είχαν αγοράσει ή χρησιμοποιήσει το λογισμικό κατασκοπείας Predator120. Ωστόσο, η ΕΑΔ δεν ερεύνησε τους τραπεζικούς λογαριασμούς της Intellexa και της Krikel, ούτε τις συνδεδεμένες offshore εταιρείες. Επιπλέον, η ΕΑΔ επισκέφτηκε τα γραφεία της Intellexa και της Krikel μόνο μετά από 2 μήνες από την πρώτη δημοσίευση για τη χρήση του Predator στην Ελλάδα, οπότε και οι εργαζόμενοι εργάζονταν στο σπίτι λόγω του COVID. Επιπλέον, η ΕΑΔ δεν συναντήθηκε με νόμιμους εκπροσώπους των εν λόγω εταιρειών.

61. Υπάρχουν ερωτηματικά για την ανεξαρτησία της ηγεσίας της ΕΑΔ. Ο σημερινός Διευθυντής, πρώην υπάλληλος του Μητσοτάκη, κατείχε τη θέση προσωρινά από το καλοκαίρι του 2022. Δεν είναι σαφές γιατί δεν έχει κινηθεί η διαδικασία πρόσληψης. Ο Διευθυντής της ΕΑΔ δεν συναντήθηκε με την PEGA κατά τη διάρκεια της αποστολής τον Νοέμβριο του 2022. Ο Διευθυντής συναντήθηκε με την αντιπροσωπεία της Επιτροπής LIBE στις 7 Μαρτίου 2023, όπου τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με το spyware στην Ελλάδα.

Η Ελληνική Αρχή για την Ασφάλεια και το Απόρρητο των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)

62. Τον Ιούλιο του 2022, ο Νίκος Ανδρουλάκης επιβεβαίωσε ότι είχε υποβάλει μήνυση στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου ότι φέρεται ότι είχε στοχοποιηθεί με το spyware Predator στις 21 Σεπτεμβρίου 2021. Μετά την καταγγελία του Ανδρουλάκη, η ΑΔΑΕ ξεκίνησε έρευνα τον

Αύγουστο 2022, ξεκινώντας με την απόκτηση πληροφοριών από τον τηλεπικοινωνιακό πάροχο Ανδρουλάκη.

62 α Το Predator spyware αφήνει λίγα ίχνη μόλυνσης στους παρόχους τηλεπικοινωνιών. Ωστόσο, η ΑΔΑΕ διαπίστωσε ότι το κινητό τηλέφωνο του Ανδρουλάκη παρακολουθούνταν από την ΕΥΠ και ότι η εσωτερική εισαγγελέας της Βασιλική Βλάχου είχε εξουσιοδοτήσει την ενέργεια παρακολούθησης και την άρση του απορρήτου τον Σεπτέμβριο του 2021, που συνέπεσε με την φερόμενη επίθεση Predator.

62 β . Μετά τα πορίσματα της έρευνας της ΑΔΑΕ ο Γρηγόρης Δημητριάδης και ο Παναγιώτης Κοντολέων παραιτήθηκαν από τις κυβερνητικές τους θέσεις. Ο Κοντολέων δήλωσε ότι η παρακολούθηση του Ανδρουλάκη ξεκίνησε μετά από αίτημα ξένων αρχών - πιο συγκεκριμένα των υπηρεσιών πληροφοριών της Αρμενίας και της Ουκρανίας - υπό το φως της συμμετοχής του Ανδρουλάκη στην επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κίνας. Τόσο η Ουκρανία όσο και η Αρμενία έχουν αποκηρύξει αυτούς τους ισχυρισμούς.

62 γ Στις 15 Δεκεμβρίου 2022, η Αρχή έδωσε συνέχεια σε αιτήματα των δημοσιογράφων Τάσου Τέλλογλου και του ευρωβουλευτή Γιώργου Κύρτσου για το εάν είχαν στοχοποιηθεί από την ΕΥΠ. Από έλεγχο της ΑΔΑΕ στην τηλεπικοινωνιακή εταιρεία Cosmote διαπιστώθηκε ότι τόσο ο Τέλλογλου όσο και ο Κύρτσος ήταν πράγματι υπό επιτήρηση. Η Cosmote ενημέρωσε το Ανώτατο Δικαστήριο και αμφισβήτησε τη νομιμότητα της έρευνας της ΑΔΑΕ. Η ΑΔΑΕ συγκρότησε ειδική ομάδα για τον έλεγχο των τηλεπικοινωνιακών παρόχων, αναζητώντας συγκεκριμένα περαιτέρω αιτήματα της ΕΥΠ για άρση του απορρήτου.

62 δ . Η κυβέρνηση επιχείρησε να αντικαταστήσει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΔΑΕ. Επιπλέον, ο γενικός εισαγγελέας της Ελλάδας Ντογιάκος εξέδωσε επίσημα Γνωμοδότηση στις 10 Ιανουαρίου 2023, με την οποία αποφάνθηκε ότι η ΑΔΑΕ δεν μπορεί να διεξάγει έρευνες στα αρχεία των τηλεπικοινωνιακών παρόχων για να εξετάσει την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Σύμφωνα με την παρούσα γνώμοδότηση, θα μπορούσαν να επιβληθούν ποινικές κυρώσεις μόλις η ΑΔΑΕ ξεκινήσει τέτοιους ελέγχους. Η γνώμοδότηση αυτή, η οποία έρχεται σε αντίθεση με προηγούμενες απόψεις του Γενικού Εισαγγελέα, παραβιάζει σαφώς την ανεξαρτησία της ΑΔΑΕ και προσπαθεί να την εμποδίσει να διεξάγει έρευνες. Σε συνεδρίαση της Επιτροπής PEGA στις 28 Φεβρουαρίου 2023, ο Ράμμος δήλωσε ότι η Γνώμη του Ντογιάκου δεν είναι δεσμευτική και ότι τα καθήκοντα της ΑΔΑΕ μπορούν να συνεχιστούν κανονικά.

62 ε . Η ΑΔΑΕ επιβεβαίωσε ότι η ΕΥΠ κατασκόπευσε επίσης τον αρχηγό των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων Κωνσταντίνο Φλώρο, εν ενεργεία υπουργό, αρκετούς αξιωματικούς που ασχολούνται με υποθέσεις όπλων και πρώην σύμβουλο εθνικής ασφάλειας. Λόγω της τρέχουσας αδυναμίας της ΑΔΑΕ να ενημερώσει τα πρόσωπα-στόχους, η ΑΔΑΕ σκόπευε να παρουσιάσει τα πορίσματα στην επιτροπή διαφάνειας του κοινοβουλίου και στα θεσμικά όργανα του κοινοβουλίου. Για την παρουσίαση αυτή επιστολή στη Βουλή έστειλε ο Χρήστος Ράμμος. Αρχικά, ο Πρόεδρος απέφυγε να θέσει το θέμα προς συζήτηση λέγοντας ότι δεν είχε βρει χρόνο να διαβάσει την επιστολή του Ράμμου κατά την ονομαστική του εορτή. Τελικά η πλειοψηφία της ΝΔ στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας απέρριψε το αίτημά του . Στις 24 Ιανουαρίου 2023, ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος επιτέθηκε στην ΑΔΑΕ και στον πρόεδρό της για τις έρευνές της, με το επιχείρημα ότι ο Ράμμος επιτελούσε «ακτιβισμό» και «υπερέβαινε» την εντολή του, κάτι που δεν βοήθησε τις έρευνες που διεξήγαγε η ΑΔΑΕ. Στις 25 Ιανουαρίου 2023, ο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας κατονόμασε δημόσια αυτούς που αναφέρονται

στην έκθεση στη Βουλή, επιβεβαιώνοντας ότι ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων, πρώην αρχηγός του Ελληνικού Στρατού, ο Υπουργός Εργασίας, ο Σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας του πρώην Πρωθυπουργού καθώς και δύο σύμβουλοι της Διεύθυνσης Εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων ήταν υπό παρακολούθηση από την ΕΥΠ. Δεδομένης της σοβαρότητας των ευρημάτων, η άρνηση της ΑΔΑΕ να καταθέσει στη Βουλή και η απαξίωση της αρχής ισοδυναμούν με κώλυμα λογοδοσίας και διαφάνεια.

62 φ. Επιπλέον, ο Ράμμος ανέφερε ότι οι αλλαγές στο νομικό πλαίσιο της ΑΔΑΕ έχουν δημιουργήσει αβεβαιότητα, με αποτέλεσμα την ανταλλαγή επιστολών με τα υπουργεία προκειμένου να διευκρινιστεί η αρχή το λειτουργικό της πλαίσιο για καταγγελίες και έρευνες. Ο Ράμμος ανέφερε ότι η ΑΔΑΕ δέχεται περίπου 10 καταγγελίες την ημέρα.

Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας

63. Τον Ιούλιο του 2022, η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας είχε καλέσει σε ακρόαση τον Κοντολέον και τον πρόεδρο της ΑΔΑΕ Χρήστο Ράμμο. Κατά τη διάρκεια αυτής της ακρόασης, ο Κοντολέον φέρεται να παραδέχτηκε ότι η ΕΥΠ είχε κατασκοπεύσει τον Θανάση Κουκάκη για λόγους εθνικής ασφάλειας, αλλά δήλωσε ότι δεν γνώριζε την απόπειρα παραβίασης της συσκευής του Ανδρουλάκη από το Predator. Ο Γιάννης Οικονόμου - κυβερνητικός εκπρόσωπος - ανέφερε ότι οι ελληνικές αρχές ούτε έχουν αποκτήσει ούτε έχουν χρησιμοποιήσει το spyware Predator.

63 α Αν και οι συναντήσεις είναι κεκλεισμένων των θυρών Ια, σύμφωνα με πληροφορίες, ούτε ο Κοντολέον ούτε ο Δημητριάδης ήταν πρόθυμοι να παράσχουν ουσιαστικά στοιχεία, επικαλούμενοι λόγους εθνικού απορρήτου. Ο νέος επικεφαλής της ΕΥΠ Δεμίρης αρνήθηκε την πρόσβαση της επιτροπής σε έκθεση που περιείχε πληροφορίες για υποτιθέμενη καταστροφή δεδομένων παρακολούθησης. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει ότι η ΕΥΠ αρνείται να λογοδοτήσει και η Βουλή δεν μπορεί να εκτελέσει την εντολή της κοινοβουλευτικής εποπτείας.

63 β. Στις 30 Αυγούστου, η επιτροπή κάλεσε εννέα άτομα σε ακρόαση κεκλεισμένων των θυρών, μεταξύ των οποίων η εισαγγελέας Βασιλική Βλάχου, ο πρώην Γενικός Γραμματέας Γρηγόρης Δημητριάδης και ο πρώην επικεφαλής της ΕΥΠ Κοντολέον. Όλοι τους επικαλέστηκαν το απόρρητο και απέφυγαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις κατά τη διάρκεια αυτής της ακρόασης της επιτροπής.

Η Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής

64. Πρόταση του κόμματος ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ για συγκρότηση εξεταστικής επιτροπής για την εικαζόμενη χρήση spyware¹²⁴ υποστήριξαν 142 βουλευτές της αντιπολίτευσης, ενώ οι 157 βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας απείχαν. Ωστόσο, η ΝΔ είχε την απόλυτη πλειοψηφία στην εξεταστική επιτροπή. Οι εκκλήσεις για δικομματικό Προεδρείο απορρίφθηκαν. Η ΝΔ καθόρισε το πρόγραμμα εργασίας και τον κατάλογο των μαρτύρων που θα προσκληθούν και απέρριψε αρκετούς από τους μάρτυρες που πρότειναν τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η επιτροπή συστάθηκε στις 29 Αυγούστου 2022. Άρχισε τις εργασίες της στις 7 Σεπτεμβρίου 2022 και ολοκλήρωσε τις εργασίες της στις 10 Οκτωβρίου 2022.

65. Η κυβερνητική πλειοψηφία στην επιτροπή αρνήθηκε να καλέσει τον Μπίτζιο και τον Λαβράνο, αλλά κάλεσε τον Σταμάτη Τρίμπαλη -νυν μάνατζερ της Κρίκελ- και τη Σάρα Χάμου. Στις 22 Σεπτεμβρίου, ο Τρίμπαλης κατέθεσε ενώπιον αυτής της κοινοβουλευτικής επιτροπής.

Ο Τρίπαλης παρουσίασε κατάφωρα ψευδή στοιχεία για εμπλοκή Μπίτζιου και Λαυράνου στο Κρίκελ, υποστηρίζοντας ι.α. ότι ο ίδιος ήταν ιδιοκτήτης του Κρίκελ.

66. Μία μάρτυρας, η Σάρα Χάμου της Intellexa, ισχυρίστηκε ότι δεν μπορούσε να εμφανιστεί αυτοπροσώπως (αν και ζει στην Κύπρο) και της επετράπη να υποβάλει απαντήσεις γραπτώς. Δεν κατέστη δυνατή η εξαγωγή κοινών συμπερασμάτων λόγω της σοβαρής πόλωσης του πολιτικού τοπίου. Μια πλειοψηφία υπό την ηγεσία της κυβέρνησης αποφάσισε να διαβαθμίσει περίπου 5.500 σελίδες εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών και της κατάθεσης του Χάμου, και των κύριων πορισμάτων των κομμάτων, αν και emπίπτει πλήρως στις εξουσίες του Κοινοβουλίου να αποχαρακτηρίσει και να παρέχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες. Ως εκ τούτου, δεν συντάχθηκε δημόσια περίληψη. Μόνο η τελική συζήτηση στην Ολομέλεια της Βουλής ήταν δημόσια και τα πορίσματα τόσο του ΠΑΣΟΚ όσο και του ΣΥΡΙΖΑ δημοσιεύτηκαν από τα ίδια τα κόμματα.

66 (α) . Η αντιπολίτευση πρότεινε κάποιους άλλους μάρτυρες, όπως οι Κουκάκης, Μητσοτάκης, Δημητριάδης, Βλάχου, Λαβράνος και Μπίτζιος, αλλά η επιτροπή τελικά αρνήθηκε να τους προσκαλέσει. Στις 10 Οκτωβρίου 2022, η επιτροπή ολοκλήρωσε τις έρευνές της και τα διάφορα πολιτικά κόμματα υπέβαλαν όλες τις τελικές τους εκθέσεις.

Η Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

66 β (νέο). Η Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) είναι ανεξάρτητη αρχή και έχει το ρόλο να εποπτεύει την εφαρμογή του GDPR, άλλων κανονισμών και εθνικών νόμων που αφορούν την προστασία των δεδομένων του ατόμου στην Ελλάδα1α. Ο νόμος 4624/2019 απέκλεισε την εθνική ασφάλεια από την αρμοδιότητα της ΑΠΔΧ, ενώ είχε ενταχθεί από το νόμο του 1997. Μετά την καταγγελία του Νίκου Ανδρουλάκη τον Ιούλιο του 2022, η αρχή ξεκίνησε έρευνα τον Ιούλιο του 2022 για εγκατάσταση spyware στο κινητά τηλέφωνα και τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ακολούθησε. Η αρχή διενήργησε έλεγχο στο γραφείο της Intellexa στο Χαλάνδρι και σε ένα κατάστημα της Intellexa στο Ελληνικό. Ωστόσο, η Intellexa δεν παρείχε κρίσιμες πληροφορίες και απάντησε στα ερωτηματολόγια με μεγάλη καθυστέρηση, εμποδίζοντας έτσι τον έλεγχο της αρχής.

66 γ . Στις 16 Ιανουαρίου 2023, η αρχή επέβαλε πρόστιμο στην Intellexa S.A για αυτή την κωλυσιεργία και την απροθυμία της να συνεργαστούν κατά τον έλεγχο για 50.000 ευρώ1α βάσει του άρθρου 31 του GDPR.

66 δ. Μετά τη δράση που ανέλαβε η ΑΠΔΠΧ, η Intellexa παρέδωσε έγγραφα, αλλά η αρχή εξακολουθεί να τα εξετάζει. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της ΑΠΔΠΧ Μενουδάκο, η αρχή ανακάλυψε ονόματα domain που πιθανώς ανήκουν σε εταιρείες που συνεργάζονται με την Intellexa εντός και εκτός ΕΕ. Η έρευνα της αρχής βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη.

66 ε Κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της Επιτροπής PEGA στις 28 Φεβρουαρίου 2023, ο πρόεδρος της αρχής ανέφερε ότι μια έρευνα της ΑΠΔΠΧ εξέτασε διαδικτυακές εφαρμογές για την αποστολή μηνυμάτων κειμένου. Σύμφωνα με τον Μενουδάκο, εταιρείες έχουν κάνει χρήση αυτών των διαδικτυακών εφαρμογών για την παράδοση μηνυμάτων κειμένου που σχετίζονται με το λογισμικό κατασκοπείας Predator. Η αρχή προσπαθεί επί του παρόντος να εντοπίσει τους στόχους, αλλά μέχρι στιγμής έχει επιβεβαιώσει ότι έχουν σταλεί 300 μηνύματα κειμένου σε περίπου 100 δέκτες μέσω αυτής της μεθόδου. Η ΑΠΔΠΧ έδωσε οδηγίες στις

εταιρείες για τη μη καταστροφή αυτών των δεδομένων και υπογράμμισε ότι εάν αυτές οι εταιρείες δεν έχουν νόμιμο εκπρόσωπο στην ΕΕ, παραβιάζουν τον GDPR.

Θανάσης Κουκάκης

68. Το καλοκαίρι του 2020 ο δημοσιογράφος Θανάσης Κουκάκης παρακολούθηθηκε από την ΕΥΠ. Εκείνη την περίοδο, έκανε ρεπορτάζ για οικονομικά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του σκανδάλου Πειραιώς/Ζυγού, που εμπλέκεται ο Φέλιξ Μπίτζιος και τον Γιάννη Λαβράνο, επιχειρηματία που κατηγορείται για φοροδιαφυγή, και για αμφιλεγόμενους τραπεζικούς νόμους που εισήγαγε η ελληνική κυβέρνηση Μητσοτάκη που παρεμπόδιζαν τη δίωξη για ξέπλυμα χρήματος και άλλα οικονομικά αδικήματα (πράγματι, η αναδρομική ισχύς οδήγησε στην απόσυρση δώδεκα εκκρεμών υποθέσεων). Ο Κουκάκης ερευνούσε και την προμήθεια νέων ταυτοτήτων, όπου ο Λαβράνος και ο Μπίτζιος είχαν επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Την εποχή της πρώτης εμφάνισης του Κουκάκη στην PEGA, ο διαγωνισμός αποσύρθηκε ξαφνικά και ο αρμόδιος Γενικός Γραμματέας παραιτήθηκε.

68 α Στις 29 Ιουλίου 2022, ο επικεφαλής της ΕΥΠ, Παναγιώτης Κοντολέων, δήλωσε ότι η ΕΥΠ παρακολουθούσε το τηλέφωνο του Κουκάκη για «λόγους εθνικής ασφάλειας».

68 β Την 1η Ιουνίου 2020, η ΕΥΠ υπέβαλε πρώτο αίτημα άρσης του απορρήτου του τηλεφωνικού αριθμού Κουκάκη για δύο μήνες, έως την 1η Αυγούστου 2020. Η ΕΥΠ υπέβαλε αίτημα για παράταση κατά δύο επιπλέον μήνες, δηλαδή μέχρι την 1η Οκτωβρίου 2020. Η εισαγγελέας Εφετών - Βασιλική Βλάχου - ενέκρινε όλες αυτές τις διατάξεις επίκληση της εθνικής ασφάλειας.

68 γ Ωστόσο, δώδεκα ημέρες αργότερα, στις 12 Αυγούστου 2020, η ΕΥΠ ζήτησε ξαφνικά την παύση της άρσης του απορρήτου του αριθμού τηλεφώνου του Κουκάκη, δηλαδή ενάμιση μήνα νωρίτερα από ό,τι προέβλεπε το αρχικό αίτημα. Αυτό συνέβη την ίδια μέρα που ο Κουκάκης προσέγγισε την ΑΔΑΕ με αίτημα να ενημερωθεί για ενδεχόμενη παρακολούθηση των δύο κινητών του και ενός σταθερού τηλεφώνου.

68 δ Στις 10 Μαρτίου 2021, η ΑΔΑΕ κατήγγειλε στον Εισαγγελέα της ΕΥΠ το ενδεχόμενο να ειδοποιηθεί ο Κουκάκης για την παρακολούθηση του κινητού του τηλεφώνου. Ωστόσο, στις 31 Μαρτίου, η ελληνική κυβέρνηση ψήφισε την τροπολογία 826/145 που αφαιρεί από την ΑΔΑΕ τη δυνατότητα να ειδοποιεί τους πολίτες για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών με αναδρομική ισχύ 1α. Ο πρόεδρος της ΑΔΑΕ Χρήστος Ράμμος και δύο άλλα μέλη της ΑΔΑΕ τάχθηκαν κατά αυτής της τροπολογίας, επισημαίνοντας σε OpEd ότι η τροπολογία παραβιάζει το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ) και την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών όπως κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα.

68 ε Μεταξύ 12 Ιουλίου 2021 και 14 Σεπτεμβρίου 2021 το τηλέφωνο του Κουκάκη μολύνθηκε με το Predator spyware. Σύμφωνα με τον Κουκάκη, έλαβε ένα γραπτό μήνυμα με σύνδεσμο σε ιστοσελίδα οικονομικών ειδήσεων. Στις 28 Μαρτίου 2022, το Citizen Lab αποκάλυψε επίσημα τη μόλυνση.

68 στ. Ο Κουκάκης έκανε αρκετές προσπάθειες να βρει επανόρθωση για τις απόπειρες παρακολούθησης. Κατέθεσε δύο καταγγελίες στην ΑΔΑΕ. Το πρώτο στις 6 Απριλίου 2022 όπου ζήτησε διεξοδική έρευνα για τη μόλυνση του κινητού του τηλεφώνου από το Predator. Το δεύτερο στις 13 Μαΐου 2022 υπό το φως των νέων αποκαλύψεων όπως δημοσιεύτηκαν από

το InsideStory και το Reporters United. Επιπλέον, ο Κουκάκης υπέβαλε καταγγελία στην ΕΑΔ στις 4 Μαΐου 2022, όπου ζήτησε έρευνα για το παρασκήνιο των υποκλοπών από την ΕΥΠ και την επίθεση Predator.

68 ζ. Η έρευνα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) στις 21 Ιουλίου 2022 στα γραφεία της Intellexa στην Αθήνα, του πωλητή του λογισμικού κατασκοπείας Predator, ήταν περιορισμένη και επιφανειακή, παρά το γεγονός ότι θα μπορούσαν να είχαν γίνει σημαντικές πληροφορίες για τις επιθέσεις Predator - ποινικό αδίκημα. βρέθηκαν. Δεν κατασχέθηκαν και ασφαλίστηκαν διακομιστές, υλικό πληροφορικής ή διοίκηση. Η επαλήθευση της οικονομικής διαχείρισης περιορίστηκε στο έτος 2020/1α. Οι θυγατρικές της Intellexa στην Κύπρο και την Ιρλανδία δεν ερευνήθηκαν καθόλου. Οι έρευνες δεν περιλάμβαναν πληροφορίες για τους τραπεζικούς λογαριασμούς της Intellexa και των θυγατρικών εταιρειών. Ο Κουκάκης προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 27 Ιουλίου 2022.

68 η. Στις 5 Οκτωβρίου 2022, ο Κουκάκης υπέβαλε μήνυση στους εισαγγελείς της Αθήνας κατά της Intellexa Alliance, και ιδιαίτερα των Ταλ Ντίλιαν και Σάρα Χάμου, για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών του.

Νίκος Ανδρουλάκης

69. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2021 ο Νίκος Ανδρουλάκης, αρχηγός του κεντροαριστερού ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ και ευρωβουλευτής, στοχοποιήθηκε με το spyware Predator όταν στάλθηκε κακόβουλος σύνδεσμος στο τηλέφωνό του. Ο Ανδρουλάκης έλαβε ένα μήνυμα που έλεγε «Ας σοβαρευτούμε λίγο, φίλε, έχουμε πολλά να κερδίσουμε». Επιπλέον, το μήνυμα περιελάμβανε έναν σύνδεσμο εγκατάστασης του λογισμικού κατασκοπείας Predator στο τηλέφωνό του αλλά, σε αντίθεση με τον Κουκάκη, ο Ανδρουλάκης δεν έκανε κλικ στον σύνδεσμο που του εστάλη. Κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής PEGA στις 28 Φεβρουαρίου 2023, ο Ανδρουλάκης δήλωσε ότι η ΑΠΔΠΧ εντόπισε τον λογαριασμό της πιστωτικής κάρτας που πλήρωσε για τα μηνύματα κειμένου που του αποστέλλονταν. Τα στοιχεία αυτά κοινοποιήθηκαν στον αρμόδιο εισαγγελέα.

69 α. Τον Ιούλιο του 2021, ο Ανδρουλάκης ανακοίνωσε την υποψηφιότητά του στην κούρσα για την ηγεσία του κόμματος. Σύμφωνα με την έρευνα της ΑΔΑΕ, το κινητό τηλέφωνο του Ανδρουλάκη παρακολουθείτο εκείνη την ώρα από την ΕΥΠ μέσω των τηλεπικοινωνιακών παρόχων. Η εισαγγελέας της ΕΥΠ Βασιλική Βλάχου ενέκρινε την άρση του απορρήτου του τηλεφώνου του Ανδρουλάκη για λόγους «εθνικής ασφάλειας». Η έγκριση συνέπεσε τόσο με τη στόχευση του Predator όσο και με την υποψηφιότητα του Ανδρουλάκη.

69 β. Όταν ο Ανδρουλάκης εξελέγη αρχηγός κόμματος τον Δεκέμβριο του 2021, η «επίσημη» παρακολούθηση της ΕΥΠ τερματίστηκε απότομα. Παρά το γεγονός ότι δεν είχε λήξει ακόμη η δίμηνη εκ νέου εξουσιοδότηση για την παρακολούθηση του.

69 γ. Στις 28 Ιουνίου 2022, η ΓΔ ΙΤΕC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έλεγξε το τηλέφωνο του Ανδρουλάκη και βρήκε τα στοιχεία της απόπειρας εισβολής του Predator τον Σεπτέμβριο του 2021 και ενημέρωσε σχετικά τον Ανδρουλάκη. Ο Ανδρουλάκης υπέβαλε ποινική μήνυση στην εισαγγελία του Αρείου Πάγου στις 26 Ιουλίου 2022.

69 δ. Λίγες μέρες αργότερα, στις 29 Ιουλίου, ο Ανδρουλάκης παρουσίασε την πληροφορία για την επίθεση Predator στην ΑΔΑΕ. Την ίδια ημέρα, η Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας άκουσε τον επικεφαλής της ΕΥΠ Παναγιώτη Κοντολέον και τον Πρόεδρο της

ΑΔΑΕ Χρήστο Ράμμο, παρουσία των υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Επικρατείας. Η συνάντηση έγινε κεκλεισμένων των θυρών.

69 ε Στις 8 Σεπτεμβρίου 2022, ο Ανδρουλάκης ζήτησε από την ΑΔΑΕ να παραδώσει τους φακέλους των υποκλοπών του. Ωστόσο, την ίδια μέρα, τα Νέα αναφέρθηκαν σε επίσημη ενημέρωση της ΑΔΑΕ αναφέροντας ότι οι φάκελοι τόσο του Ανδρουλάκη όσο και του Κουκάκη καταστράφηκαν από την ΕΥΠ. Η καταστροφή είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός, αλλά η ιστορία πίσω από την καταστροφή παραμένει ασαφής. Αφενός, ορισμένες πηγές κατηγορούν για την καταστροφή των αρχείων την αλλαγή στα ηλεκτρονικά συστήματα της ΕΥΠ το 2021. Αυτή η αλλαγή στο νέο νομικό σύστημα συναρμολόγησης φέρεται να προκάλεσε τεχνικό πρόβλημα με αποτέλεσμα την καταστροφή. Από την άλλη, άλλες πηγές υποστηρίζουν ότι ο Κοντολέων έδωσε εντολή στις 29 Ιουλίου 2022 να καταστραφούν αυτοί οι φάκελοι την ίδια μέρα που ο Ανδρουλάκης ενημέρωσε την ΑΔΑΕ για τις απόπειρες παρακολούθησης. Κατά τη διάρκεια ακρόασης της Επιτροπής PEGA, ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ Ράμμος δεν επιβεβαίωσε ούτε διέψευσε την καταστροφή αρχείων.

69 στ Στις 5 Αυγούστου οι Κοντολέων και Δημητριάδης παραιτήθηκαν από τις θέσεις τους. Στις 8 Αυγούστου ο Μητσοτάκης έκανε τηλεοπτική δήλωση, αναγνωρίζοντας την υποκλοπή του Ανδρουλάκη, επαναλαμβάνοντας όμως το γεγονός ότι αγνοούσε την παρακολούθηση.

69 ζ Η ΕΥΠ έχει μέχρι στιγμής αρνηθεί να αποκαλύψει τους λόγους της παρακολούθησης. Προσφέρθηκε να ενημερώσει ιδιωτικά τον Ανδρουλάκη για τους λόγους. Αυτό θα ήταν παράνομο. Ο Ανδρουλάκης ζήτησε να κατατεθεί ο φάκελος παρακολούθησης του στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, αλλά αυτό απορρίφθηκε.

69 η Στις 7 Δεκεμβρίου 2022, ο Ανδρουλάκης υπέβαλε μήνυση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την υποκλοπή του από την ΕΥΠ και την έλλειψη επίσημης ενημέρωσης για την υπόθεσή του.

70. Η επιτήρηση ενός πολιτικού είναι εξαιρετικά ασυνήθιστη και το ελληνικό Σύνταγμα προβλέπει ειδική προστασία των πολιτικών. Η ΕΥΠ αρνείται οποιαδήποτε εμπλοκή στην παρακολούθηση με το Predator. Η Κυβέρνηση αρχικά διατύπωσε προτάσεις για ξένες δυνάμεις που υποτίθεται ότι ζήτησαν την υποκλοπή του Ανδρουλάκη ή υπέδειξαν ότι η συμμετοχή του σε επιτροπή του ΕΚ που είναι αρμόδια για τις σχέσεις με την Κίνα μπορεί να ήταν ο λόγος. Καμία από αυτές τις υποθέσεις δεν ήταν πολύ αξιόπιστη. Η παρακολούθηση έγινε σε ένα πολιτικό πλαίσιο των επερχόμενων εκλογών. Το ΠΑΣΟΚ θα ήταν ο προτιμώμενος εταίρος συνασπισμού. Το φθινόπωρο του 2021, στην αναμέτρηση της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ υπήρχαν τέσσερις υποψήφιοι, ο καθένας με διαφορετικές απόψεις για έναν τέτοιο συνασπισμό. Ο Ανδρουλάκης λέγεται ότι ήταν ανοιχτός στην ιδέα, αλλά όχι υπό την πρωθυπουργία Μητσοτάκη. Ένας άλλος υποψήφιος, ο Ανδρέας Λοβέρδος, είχε υπηρετήσει νωρίτερα ως υπουργός σε συνδυασμό Νέας Δημοκρατίας - ΠΑΣΟΚ και θεωρήθηκε ότι ήταν πιο υποστηρικτικός. Με τον Δημητριάδη γνώριζε. Η δημοσίευση της λίστας άλλων υποτιθέμενων στόχων από το Documento, ενισχύει την υποψία για πολιτικούς λόγους για την παρακολούθηση. Δεν υπάρχει καμία απόδειξη για καμία από αυτές τις υποθέσεις, αλλά είναι σημαντικό αυτές οι οδοί να διερευνηθούν και να εξαλειφθούν όπου είναι δυνατόν.

Γιώργος Κύρτσος

-71 α Στις 15 Δεκεμβρίου 2022, έλεγχος της ΑΔΑΕ στην εταιρεία τηλεπικοινωνιών Cosmote επιβεβαίωσε ότι ο ευρωβουλευτής Γιώργος Κύρτσος βρισκόταν υπό παρακολούθηση από την

ΕΥΠ1α. Τόσο τα κινητά του τηλέφωνα όσο και το σταθερό του ήταν υποκλοπές. Σύμφωνα με πληροφορίες, η παρακολούθηση παρατάθηκε εννέα φορές^{1β} για περίοδο 18 μηνών.

-71 β Ο Γιώργος Κύρτσος ήταν πρώην μέλος της Νέας Δημοκρατίας και του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Τον Φεβρουάριο του 2022, η ΝΔ απέβαλε τον Κύρτσο από το ελληνικό κυβερνών κόμμα λόγω της αποδοκιμασίας του για τη δράση της κυβέρνησης γύρω από την πανδημία Covid-19, τους περιορισμούς της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και την προσέγγιση του σκανδάλου Novartis. Μετά την αποπομπή του, ο Κύρτσος εντάχθηκε στο Renew Europe.

Σταύρος Μαλιχούδης

71. Στις 13 Νοεμβρίου 2021, η εφημερίδα ΕΦΣΥΝ αποκάλυψε ότι αρκετοί δημοσιογράφοι που έκαναν ρεπορτάζ για υποθέσεις προσφύγων φέρεται να παρακολουθούνταν από την ΕΥΠ. Εσωτερικό έγγραφο της ΕΥΠ έδειξε ότι η ΕΥΠ διέταξε παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων για τον Έλληνα δημοσιογράφο Σταύρο Μαλιχούδη. Ο Μαλιχούδης έγραφε για ένα 12χρονο παιδί από τη Συρία που εξαναγκάστηκε να ζήσει για αρκετούς μήνες σε στρατόπεδο κράτησης στο ελληνικό νησί Κως.

71 α Στις 15 Νοεμβρίου 2021, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Γιάννης Οικονόμου επιβεβαίωσε έμμεσα τους ισχυρισμούς. Ανέφερε ότι η ΕΥΠ θα μπορούσε να παρακολουθεί άτομα εάν υπάρχει κίνδυνος για την εθνική ασφάλεια από «εσωτερικές ή εξωτερικές απειλές». Ωστόσο, στις 24 Νοεμβρίου και 17 Δεκεμβρίου 2021, ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης αρνήθηκε οποιαδήποτε παρακολούθηση δημοσιογράφων στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένου του Μαλουχίδη, αλλά σύμφωνα με το Σόλομον ούτε επιβεβαίωσε ούτε διέψευσε δεν αρνήθηκε τη γνησιότητα των εσωτερικών εγγράφων της ΕΥΠ.

71 β Κατά την ακρόαση της PEGA για την Ελλάδα στις 8 Σεπτεμβρίου 2022, ο Μαλιχούδης δήλωσε ότι μέσω των υποκλοπών του τηλεφώνου του, η ΕΥΠ μπορούσε επίσης να συλλέγει πληροφορίες από συναδέλφους και δημοσιογράφους με τους οποίους είχε επαφή κατά το διάστημα αυτό. Η ΕΥΠ φέρεται να είχε ακούσει τις συνομιλίες που είχε ο Μαλιχούδης με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), επισημαίνοντας τους κινδύνους για άλλους, τα λεγόμενα «παρεμπιπτόντως», από την παρακολούθηση ενός ατόμου. Επιπλέον, κατά την ακρόαση ο Μαλιχούδης έδειξε στοιχεία ότι η ΕΥΠ ενδιαφέρεται για το έργο και τις πηγές του, αλλά ότι ο λόγος της παρακολούθησης καλύπτεται από την «εθνική ασφάλεια».

Χρήστος Σπίρτζης

72. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2022, ο πρώην υπουργός Υποδομών και βουλευτής του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ Χρήστος Σπίρτζης ισχυρίστηκε ότι είχε στοχοποιηθεί με το spyware Predator στο κινητό του τηλέφωνο. Ο Σπίρτζης είχε υποβάλει κρίσιμες κοινοβουλευτικές ερωτήσεις στην κυβέρνηση για τα καθήκοντα επιτήρησης της ΕΥΠ στις 15 Νοεμβρίου 2021. Την ίδια μέρα έλαβε παρόμοιο μήνυμα με αυτό που είχε λάβει ο Νίκος Ανδρουλάκης. Στις 19 Νοεμβρίου εστάλη δεύτερο μήνυμα στον Χρήστο Σπίρτζη που περιείχε σύνδεσμο προς άρθρο της Εφημερίδας των Συντακτών. Ενώ το CitizenLab δεν έλεγξε αυτά τα μηνύματα, ο Σπίρτζης μοιράστηκε τους συνδέσμους που έλαβε με δύο τεχνικούς που επιβεβαίωσαν προφορικά ότι είχε στοχοποιηθεί. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2022, ο Σπίρτζης υπέβαλε μήνυση στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Ο Σπίρτζης είναι έμπιστος του αρχηγού του κόμματος Τσίπρα και παρών στις συναντήσεις υψηλού επιπέδου της ηγεσίας του κόμματος.

Τάσος Τέλλογλου, Ελίζα Τριανταφύλλου και Θοδωρής Χονδρογιάννος

73. Οι δημοσιογράφοι Τάσος Τέλλογλου και Ελίζα Τριανταφύλλου φέρεται να έχουν κατασκοπευθεί κατά τη διάρκεια του ερευνητικού τους έργου για το ειδησεογραφικό πρακτορείο Inside Story. Σε ένα άρθρο για το Ίδρυμα Heinrich-Böll-Stiftung στις 24 Οκτωβρίου 2022, ο Τέλλογλου μοιράστηκε τις εμπειρίες του από την παρακολούθηση και τον εκφοβισμό κατά τη διερεύνηση των σκανδάλων παρακολούθησης στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτές τις εμπειρίες, πιστεύει ότι παρακολουθήθηκε μεταξύ Μαΐου και Αυγούστου 2022.

73 α Επιπλέον, πηγή από τις υπηρεσίες ασφαλείας είχε πει στον Τέλλογλου τον Ιούνιο του 2022 ότι οι τοποθεσίες του ίδιου και των συναδέλφων του Ελίζας Τριανταφύλλου (InsideStory) και Θοδωρή Χονδρογιάννου (Reporters United) παρακολουθούνταν από τις αρχές, για να εκτιμηθούν ποιες πηγές συναντούσαν. Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει ακόμη απαντήσει στους ισχυρισμούς.

73 β Στις 15 Δεκεμβρίου 2022, έλεγχος της ΑΔΑΕ στην εταιρεία τηλεπικοινωνιών Cosmote επιβεβαίωσε ότι ο Τέλλογλου βρισκόταν υπό παρακολούθηση από την ΕΥΠ. Λόγω «εθνικής ασφάλειας», οι λόγοι της παρακολούθησης δεν αποκαλύφθηκαν.

Άλλοι στόχοι

74. Στις 29 Οκτωβρίου 2022 ανέφερε ότι άλλοι πολιτικοί είχαν στοχοποιηθεί με το λογισμικό κατασκοπείας Predator, συμπεριλαμβανομένου ενός υπουργού της κυβέρνησης που δεν είχε καλές σχέσεις με τον Πρωθυπουργό. Επιπλέον, ένα άλλο μέλος της Νέας Δημοκρατίας φέρεται να έλαβε σύνδεσμο για τη δόση του Predator. Ο Οικονόμου - κυβερνητικός εκπρόσωπος - δήλωσε ότι το δημοσίευμα στερείται συγκεκριμένων στοιχείων.

75. Στις 5 και 6 Νοεμβρίου 2022, το Documento ανέφερε για μια λίστα που περιείχε 33 ονόματα προσώπων που φέρεται ότι στοχοποιήθηκαν με λογισμικό κατασκοπείας Predator. Ανάμεσά τους πολλοί πολιτικοί υψηλού προφίλ, μεταξύ των οποίων μέλη της σημερινής κυβέρνησης, ο πρώην Πρωθυπουργός Σαμαράς, ο πρώην Επίτροπος της ΕΕ Αβραμόπουλος, ο αρχισυντάκτης εθνικής φιλικής προς την κυβέρνηση εφημερίδας και πρόσωπα της συνοδείας του Βαγγέλη Μαρινάκη, εφοπλιστή. μεγιστάνας των μέσων ενημέρωσης και ιδιοκτήτης ποδοσφαιρικών συλλόγων Ολυμπιακός και Νότιγχαμ Φόρεστ. Η ΑΔΑΕ επιβεβαίωσε ότι ορισμένα ονόματα της λίστας παρακολουθούνταν από την ΕΥΠ μέσω συμβατικών υποκλοπών. Σε αυτά τα ονόματα περιλαμβάνονται ο ευρωβουλευτής Γιώργος Κύρτσος, ο Αρχηγός των Μικτών Επιτελείων Στρατηγός Κωνσταντίνος Φλώρος, ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Χαράλαμπος Λαλούσης, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Κωστής Χατζηδάκης, ο πρώην Γενικός Διευθυντής Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων, ο πρώην Γενικός Διευθυντής Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων και ο πρώην Σύμβουλος Ασφαλείας, ο Αλέξανδρος Διακόπουλος και Έλληνας ερευνητής δημοσιογράφος Τάσος Τέλλογλου .

75 α Επιπλέον, η πρώην Διευθύντρια Κυβερνοασφάλειας της Meta, Άρτεμις Σιφορντ, εμφανίστηκε επίσης στη λίστα με τα 33 ονόματα και επιβεβαιώθηκε ότι παρακολουθήθηκε ταυτόχρονα από την ΕΥΠ και κατασκοπεύτηκε με το Predator. Η Σιφορντ παρακολουθείτο από την ΕΥΠ από τον Ιούλιο του 2021 έως το καλοκαίρι του 2022, δηλαδή η εξουσιοδότηση για την υποκλοπή της συσκευής της ανανεώθηκε 6 φορές, όλες οι οποίες κατ' αρχήν απαιτούν έγκριση από την εσωτερική εισαγγελέα της ΕΥΠ Βλάχου. Το CitizenLab επιβεβαίωσε ότι το κινητό της τηλέφωνο είχε επίσης μολυνθεί με Predator για τουλάχιστον δύο μήνες από τον

Σεπτέμβριο του 2021. Η μόλυνση από το Predator συνέβη λοιπόν περίπου 3 μήνες μετά την έναρξη της συμβατικής υποκλοπής. Η Σιφορντ δήλωσε ότι οι πληροφορίες για το ραντεβού της για το εμβόλιο Covid-19 ελήφθησαν από τα γραπτά της μηνύματα μέσω συμβατικών υποκλοπών. Αυτές οι πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν στη συνέχεια για τη δημιουργία ενός εξελιγμένου αυτοματοποιημένου SMS, χρησιμοποιώντας το ίδιο περίγραμμα με το επίσημο ραντεβού, με το αίτημα να επιβεβαιωθεί το ραντεβού μέσω συνδέσμου. Κάνοντας κλικ σε αυτόν τον σύνδεσμο μολύνθηκε η συσκευή με λογισμικό κατασκοπείας Predator. Τα μηνύματα SMS περιείχαν ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες για το αρχείο εμβολιασμού της και στάλθηκαν λίγα λεπτά με διαφορά από τα πραγματικά, επίσημα, μηνύματα, που έδειχναν ότι όποιος έστελνε τα μηνύματα είχε πρόσβαση στο επίσημο κυβερνητικό σύστημα για τους εμβολιασμούς.

75 β Η υποκλοπή ή/και η παρακολούθηση ενός ιδιώτη είναι ασυνήθιστη, ειδικά όταν η εθνική ασφάλεια δεν μπορεί να γίνει νόμιμη επίκληση σε μια τέτοια περίπτωση. Αυτό θέτει το ερώτημα ποια άλλα κίνητρα θα μπορούσαν να έπαιζαν ρόλο στη στόχευση. Η παρακολούθηση έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του ρόλου του Seaford στη Meta, μια εταιρεία που έχει δημοσιεύσει μια έκθεση απειλών για τη βιομηχανία επιτήρησης για ενοικίαση και απαγόρευσε πολλές εταιρείες spyware από την πλατφόρμα τους, συμπεριλαμβανομένης της Cytrox. Ωστόσο, είναι πολύ απίθανο ο ρόλος της στο Meta να ήταν ο λόγος για την παρακολούθηση. Η έκθεση Meta για την απειλή δημοσιεύτηκε μόλις τον Δεκέμβριο του 2022, πολύ αργότερα από τη χρονική στιγμή της στόχευσης της συσκευής του Seaford, και κανένα από τα άλλα άτομα που συμμετείχαν στη σύνταξη της αναφοράς δεν στοχοποιήθηκαν οι ίδιοι. Επιπλέον, η Seaford δήλωσε^{1α} ότι συμμετείχε μόνο εν μέρει σε αυτές τις δραστηριότητες και ότι η Meta είναι πολύ διακριτική στην επικοινωνία των ονομάτων των υπαλλήλων της.

75 γ Τον Μάρτιο του 2021, το περιοδικό Marie-Claire δημοσίευσε ένα άρθρο που περιλαμβάνει μια συνέντευξη με τον Σιφορντ. Η συνέντευξη αναφέρει τις εμπειρίες του Σιφορντ με τον καθημερινό σεξισμό και την παρενόχληση στην Ελλάδα και περιγράφει ιδιαίτερα μια περίπτωση σεξουαλικής παρενόχλησης από «έναν πολιτικό». Η παρακολούθηση ξεκίνησε λίγους μήνες αργότερα. Μια εξήγηση μπορεί να είναι ότι ο εν λόγω πολιτικός διάβασε το άρθρο και φοβήθηκε ότι το όνομά του μπορεί να αποκαλυφθεί δημόσια. Μια άλλη εξήγηση θα μπορούσε να είναι ότι κάποιος άλλος αναγνώρισε τον πολιτικό από την περιγραφή του άρθρου και ήθελε να συγκεντρώσει περισσότερες πληροφορίες για αυτό το άτομο, για πολιτικούς λόγους. Όποια και αν είναι η περίπτωση, μόνο πολύ λίγα άτομα θα είχαν την εξουσία τόσο να υποβάλουν επίσημο αίτημα για υποκλοπές στην ΕΥΠ όσο και να κανονίσουν τη χρήση λογισμικού κατασκοπείας Predator. Ο συνδυασμός παρακολούθησης από την ΕΥΠ και το spyware Predator έχει επιβεβαιωθεί και σε άλλες περιπτώσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο αριθμός των υπόπτων μπορεί να περιοριστεί περαιτέρω, καθώς σαφώς ο δράστης είχε και συνεργούς στο κυβερνητικό σύστημα εμβολιασμού.

75 δ Είναι σημαντικό να διερευνηθούν περαιτέρω αυτές οι πιθανότητες, ιδίως το ερώτημα ποιος ζήτησε την παρακολούθηση από την ΕΥΠ. Η Seaford έχει καταθέσει αίτημα στην ΑΔΑΕ και έχει καταθέσει μήνυση στο δικαστήριο στην Ελλάδα. Ωστόσο, η έρευνα βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη. Είναι η πρώτη γνωστή Αμερικανίδα πολίτης που στοχοποιήθηκε στην ΕΕ.

75 ε Άλλα ονόματα στη λίστα που δεν επιβεβαιώθηκαν επίσημα είναι ο πρώην υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων Ανδρέας Λοβέρδος, ο πρώην πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς, ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης, ο πρώην Κομισιόν Δημήτρης Αβραμόπουλος, ο υπουργός Νίκος Δένδιας, η υπουργός Παιδείας Νίκη Κεραμέως, ο υπουργός Άκης Σκέρτσος, Υπουργός Επενδύσεων Νίκος Παπαθανάσης, πρώην Υπουργός Προστασίας του Πολίτη

Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, Υφυπουργός Άμυνας Νίκος Χαρδαλιάς, Αριστοτελία Πελώνη, βουλευτής Χρήστος Σπίρτζης, πρώην υπουργός Προστασίας του Πολίτη Όλγα Γεροβασίλη, Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Καραμαλάκη, Μιχάλης, προϊστάμενος της Οικονομικής Εισαγγελίας Χρήστος Μπαρκάδης, η εσωτερική εισαγγελέας της ΕΥΠ Ελένη Βλάχου, ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Γιάννης Οικονόμου, ο Υπαρχηγός της ΕΥΠ Βασίλης Γκρίζης. Οι αποκαλύψεις της λίστας είναι άκρως ανησυχητικές όχι μόνο λόγω των ονομάτων υψηλού προφίλ αλλά και επειδή η κατάχρηση του spyware είναι συστηματική και μεγάλης κλίμακας.

75 στ Το 2023 η ΑΔΑΕ ανέφερε ότι η ΕΥΠ έχει επίσης υποκλοπές υπηρεσιακού υπουργού, αρκετούς αξιωματικούς που ασχολούνταν με υποθέσεις όπλων και πρώην σύμβουλο εθνικής ασφάλειας.

Τελικές παρατηρήσεις

75 ζ Υπάρχουν μοτίβα που υποδηλώνουν ότι η ελληνική κυβέρνηση επιτρέπει τη χρήση spyware κατά δημοσιογράφων, πολιτικών και επιχειρηματιών, την εξαγωγή spyware σε χώρες με φτωχά αρχεία ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παρέχει ένα κέντρο εκπαίδευσης για πράκτορες τρίτων χωρών που θέλουν να εξοικειωθούν με το spyware. Παρά το γεγονός ότι η χρήση spyware είναι παράνομη στην Ελλάδα, η έρευνα για την προέλευση των επιθέσεων spyware απέκτησε δυναμική μόλις το καλοκαίρι του 2022. Σύμφωνα με πληροφορίες, η πολιτική πλειοψηφία χρησιμοποιείται για την προώθηση συγκεκριμένων συμφερόντων και όχι για το γενικό συμφέρον, ιδίως ο διορισμός συνεργατών και πιστών σε καίριες θέσεις όπως η ΕΥΠ, η ΕΑΔ (Εθνική Αρχή Διαφάνειας) και η Κρίκελ (Εταιρεία εξειδικευμένη στα ηλεκτρονικά συστήματα ασφαλείας). Ενώ το spyware, το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις συνέβη παράλληλα ή μεταγενέστερα με νόμιμες υποκλοπές, χρησιμοποιείται ως εργαλείο πολιτικής εξουσίας και ελέγχου στα χέρια της ανώτατης πολιτικής ηγεσίας της χώρας. Η Ελλάδα έχει κατ' αρχήν ένα αρκετά ισχυρό νομικό πλαίσιο. Ωστόσο, οι νομικές τροποποιήσεις έχουν αποδυναμώσει κρίσιμες διασφαλίσεις και οι πολιτικοί διορισμοί σε βασικές θέσεις αποτελούν εμπόδιο στον έλεγχο και τη λογοδοσία. Οι μηχανισμοί εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχου έχουν αποδυναμωθεί σκόπιμα και παρακάμπτεται η διαφάνεια και η λογοδοσία. Οι επικριτικοί δημοσιογράφοι ή αξιωματούχοι που καταπολεμούν τη διαφθορά και την απάτη αντιμετωπίζουν εκφοβισμό και παρεμπόδιση. Συνολικά, το σύστημα διασφαλίσεων και εποπτείας όσον αφορά την επιτήρηση είναι ανεπαρκές, για την προστασία των πολιτών από την κατάχρηση τόσο από κρατικούς φορείς όσο και από ιδιωτικούς φορείς. Πρέπει να γίνουν περισσότερα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος. Επιπλέον, επικαλείται το πρόσχημα της «εθνικής ασφάλειας» ως δικαιολογία για τις υποκλοπές ατόμων.

75 η Η κατασκοπεία για πολιτικούς λόγους δεν είναι καινούργια για την Ελλάδα, αλλά οι νέες τεχνολογίες spyware διευκολύνουν πολύ την παράνομη παρακολούθηση, ιδίως σε ένα πλαίσιο σοβαρά εξασθενημένων διασφαλίσεων. Σε αντίθεση με άλλες περιπτώσεις, όπως η Πολωνία, η κατάχρηση του spyware δεν φαίνεται να αποτελεί μέρος μιας ολοκληρωμένης αυταρχικής στρατηγικής, αλλά μάλλον ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται σε ad hoc βάση για πολιτικά και οικονομικά οφέλη. Ωστόσο, διαβρώνει εξίσου τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου και δίνει άφθονο χώρο στη διαφθορά, ενώ αυτές οι ταραγμένες εποχές απαιτούν αξιόπιστη και υπεύθυνη ηγεσία.